

PENKETO AMZIUS

PASKUTINĖ LAUKINĖ

Alma littera

TRUDI
CANAVAN

ĮŽANGA

Reivana pirmoji pajuto permainą. Iš pradžių – tik instinktyviai, veikiau pajuto ją, nei sužinojo; paskui atkreipė dėmesį, kad oras troškesnis ir kupinas dulkių. Apžiūrėjusi grublėtas tunelio sienas, pamatė ant jų miltus primenančias sąnašas. Šios iš vienos pusės buvo nuklojusios kiekvieną iškilimą ir įdubą, tarsi jas čia būtų atnešęs iš tamsos pučiantis priešakinis vėjas.

Pagalvojus, ką tai galėtų reikšti, Reivaną nukrėtė šiurpas, bet burnos ji nepravėrė. Mat gali ir klysti, o žmonės po patirto pralaimėjimo vis dar jautėsi baisiai sukrėsti. Visi mėgino taikytis su draugų, šeimos narių ir ginklo brolių mirtimi, visi pratinosi prie minties, kad velionių kūnai liko palaidoti derlingoje prieš žemėje. Dar vieno rūpesčio dabar jiems tikrai nereikėjo.

Net jei dabar jie nebūtų sprūdinę namo tokie sukrėsti, Reivana vis tiek nebūtų pratarusi nė žodžio. Mat jos būrio žmonės buvo labai įžeidūs. Jie, kaip ir Reivana, giliai širdyje nešiojosi nuoskaudą, kad gimė neturėdami pakankamai Gebėjimų ir negalėjo tapti dievų tarnais. Todėl įsikibę laikėsi bent tų pranašumų, kuriais buvo apdovanoti.

Jie buvo gudresni už paprastus žmones. Jie buvo mąstytojai. Iš kitų šiek tiek prasilavinusių žmonių jie išsiskyrė gebėjimu skaičiuoti, ką nors išrasti, samprotauti ir įtikinėti. Kaip tik dėl to jie stipriai tarpusavyje konkuravo. Ir jau seniai jų gentyje susiklostė vidinė hierarchija. Vyresni amžiumi buvo svarbesni už jaunesnius. Vyrai buvo viršesni už moteris.

Suprantama, tai buvo juokinga. Reivana atkreipė dėmesį, kad mąstymas buvo linkęs stabarėti ir lėtėti kaip ir tų mąstytojų kūnai. Tai, kad mąstytojų vyrų buvo daugiau nei moterų, dar nereiškę, kad jie protingesni. Reivanai savimeilę glostė galimybė įrodyti priešingą tiesą, bet... dabar tokiems dalykams tikrai nebuvo laiko.

Be to, gali būti, kad klystu.

Dulkių kvapas sustiprėjo.

Dievai, tikiuosi, kad klystu...

Staiga ji prisiminė Balsų gebėjimą skaityti mintis. Reivana žvilgtelėjo per petį ir akimirka nesusiaudė, kur esanti. Mat tikėjosi išvysti Kuarą. Bet pamatė ne jį, o paskui mąstytojus einančią aukštą ir elegantišką moterį. Imeniją, Antrąjį dievų Balsą. Prisiminus, kodėl dabar kariuomenę veda ši moteris, Reivanai širdį nusmelkė liūdesys.

Kuaras mirė, jį nužudė bedieviai ratiečiai.

Imenija pažvelgė į Reivaną ir kilstelėjo ranką, kad ši prieitų. Reivana neteko žado. Mat, nors ir priklausė mąstytojams, kurie rodė kariuomenei kelią per kalnus, vis dėlto iki šiol neturėjo progos šnekėtis su kuriuo nors iš Balsų. Pareigą pranešti Balsams viską, kas vyksta, prisiėmė mąstytojų būrio vadas, vardu Graueris.

Ji stabtelėjo. Žvilgtelėjusi į priekyje einančius vyrus Reivana sumetė, kad jie tikriausiai nematė nei Balso duoto ženkle sustoti, nei kad ji ėmė atsilikti nuo būrio. Bent jau Graueris, įnikęs į savo žemėlapius. Kai Imenija priėjo, Reivana vėl ėmė žingsniuoti, tik šiek tiek nuo jos atsilikdama.

– Kuo galėčiau tau pasitarnauti, šventoji?

Imenija suraukė antakius, bet akių nuo mąstytojų nenuleido.

– Ko tu bijai? – tyliai paklausė.

Reivana sukando lūpą.

– Tikriausiai tai tik nepaaiškinama beprotybė, tik mano aptemusi sąmonė, – skubriai paaiškino ji. – Bet... anksčiau keliaujant ore niekada nebūdavo tiek dulkių. Ir ant sienų jų niekada tiek nebūdavo. Sprendžiant iš to, kaip jos nugulusios, čia priešinga kryptimi, nei dabar traukiame mes, turėjo plūsti stiprus oro srautas. Man į galvą ateina kelios priežastys...

– Baiminiesi, kad kažkur užgriuvo tunelis? – pertraukė ją Imenija.

Reivana linktelėjo.

– Taip. Ir kad tai – ne paskutinė griūtis.

– Natūrali ar sukelta žmogaus?

Išgirdusi Imenijos klausimą ir suvokusi jo potekstę, Reivana pasijuto sukręsta ir iš baimės sustojo kaip įbesta.

– Nežinau. Kas galėtų kišti nagus? Ir kodėl?

Imenija rūsčiai dėbtelėjo į Reivaną.

– Man jau pranešė, kad senoniečiai, vos tik sužinoję, kad pralaimėjome karą, ėmė kelti mūsiškiams nemažai rūpesčių. O gal taip kerštuoja šiose apylinkėse gyvenantys kaimiečiai?

Reivana nukreipė žvilgsnį į šalį. Prisiminė vornus po paskutinės „medžioklinės“ kelionės, naktį prieš jiems žengiant į kasyklas, ir dorojamo grobio krauju srūvančius plėšrūnų nasrus. Aplinkinių kaimų gyventojai buvo nusiteikę draugiškai, bet kariuomenei tai buvo nė motais, juolab kad pergalė rodėsi garantuota.

Be to, nesitikėjome, kad teks šiuo keliu grįžti. Ketinome išvyti bedievius iš Šiaurės Itanijos, atkovoti šį kraštą dievams ir per kalnų perėją keliauti namo.

Imenija atsiduso.

– Grįžk į savo būrį, bet kad niekam nė žodžio. Kaip įveikti kliūtis, spręsimė tada, kai su jomis susidursime.

Reivana pakluso ir grįžo į savo vietą mąstytojų būrio gale. Žinodama, kad Imenija geba skaityti jos mintis, Reivana ir toliau atidžiai dairėsi nerimą keliančių ženklų. Ir ilgai vargti jai neteko.

Ji susidomėjusi stebėjo, kaip jos bendražygiai mąstytojai atkreipė dėmesį, jog tunelyje vis daugėja nuolaužų, ir palengva ėmė suvokti, ką tai reiškia. Pirmiausia kelią jiems pastojo nedidelė įgriuvusių tunelio lubų dalis. Žemės ir akmenys tunelio angos aklinai neužtvėrė, tad mąstytojai paprasčiausiai perlipo nuolaužų krūvą ir traukė toliau.

Tačiau netrukus tokių kliūčių pasitaikydavo vis dažniau ir jos buvo vis sunkiau įveikiamos. Imenija pasitelkdavo magiją ir atsargiai paslinkdavo riedulį arba į kitą vietą perkeldavo žemių

krūvą. Niekas nė neužsiminė apie tai, kodėl šios kliūtys atsirado. Visi išmintingai tylėjo.

Tunelis išsiplėtė į vieną gamtos sukurtų urvų, kurių kasyklose tikrai netrūko. Reivana pažvelgė į tuštumą. Ten, kur turėjo tvyroti visiška tamsa, buvo matyti neryškūs pavidalai, blausiai apšviesti mąstytojų žibintų.

Imenija žengė į priekį. Atsidūrusi didžiuliam urve, ji kilstelėjo savo magišką šviesą, sustiprino ją ir apšvietė uolų sieną. Mąstytojai įsispoksėjo į ją akivaizdžiai nerimaudami. Lubos ir čia buvo įgriuvusios, tik šį kartą kliūtis nebuvo galima nei perlipti, nei apeiti. Nuolaužomis buvo užverstas visas urvas.

Reivana įdėmiai pažvelgė į akmenų krūvą. Kai kurie rieduliai buvo didžiuliai. Jei pakliūtum į jų griūtį... Ji abejojo, ar suspėtų suprasti, kas nutiko. Bum. Ir iš jos liktų tik šlapia vieta.

Vis geriau nei dūris į vidurius ir lėta, skausminga mirtis, – pagalvojo ji. – Nors... negaliu atsikratyti jausmo, kad staiga mirusi nemažai prarandi. Ir mirtis yra savotiška gyvenimo patirtis. Mirštama tik kartą. Norėčiau aiškiai suprasti, kas vyksta, net jei tektų kęsti skausmą ir baimę.

Jos dėmesį patraukė Grauerio keliamas triukšmas.

– Tunelio lubos neturėjo įgriūti! – suriko mąstytojų vadas, ir jo balso aidas nusirito per nuolaužų krūvos sutrumpintą urvą. – Mes viską patikrinome. Šis urvas buvo visiškai patikimas.

– Tyliau, nešūkauk... – piktai sudraudė jį Imenija.

Jis krūptelėjo, nuleido akis.

– Atleisk man, šventoji...

– Paieškok kito kelio, kuriuo galėtume išeiti.

– Taip, šventoji.

Graueris žvilgtelėjo į kelis labiausiai vertinamus mąstytojus ir netrukus subūrė nedidelę žmonių grupę. Jie porą minučių pašnibždomis tarėsi, o tada pasitraukė ir praleido vadą, kuris, atgavęs pasitikėjimą, ryžtingai žengė į priekį.

– Leisk man rodyti kelią, šventoji, – nuolankiai tarė Graueris.

Imenija linktelėjo kitiems mąstytojams, taip duodama ženklą, kad sektų paskui vadą. Kariuomenei staiga sustojus ir pasukus

atgal, tunelis prisigrūdo žmonių. Netrukus tapo sunku kvėpuoti, nors per angas ir plyšius virš galvos dunksančiose uolose tarnai kaip įmanydami mėgino įtraukti šviežio oro. Tarnai, kareiviai ir vergai labai nerimavo, bet nepratarė nė žodžio.

Po žeme sunku buvo įvertinti laiko tėkmę. Padėdama mąstytojams braižyti kasyklų, gamtos sukurtų urvų ir kalnų takelių žemėlapi, Reivana praleido čia kelis mėnesius, tad jau buvo išsiugdžiusi laiko nuojautą. Kol Graueris pasiekė šoninį tunelį, kurio ieškojo, praėjo beveik valanda. Nekantraudamas atgauti Imenijos pasitikėjimą, jis kaip akis išdegęs puolė į naująjį kelią.

– Štai čia, – tarė jis, tai mesdamas akį į žemėlapi, tai dairydamasis aplink. – Dabar – žemyn. – Graueris pasuko už kampo, o kiti mąstytojai nuskubėjo jam iš paskos. – O tada teks įveikti geroką ruožą palei...

Jis nutilo nebaigęs minties – tunelyje greitai nutilo iš toli atsklidusio šūksnio aidas. Mąstytojai nuskubėjo už kampo, bet stauga sustojo ir užtvėrė tunelį. Reivana dirstelėjo pro tarpą tarp dviejų kareivių ir išvydo žemėje atsivėrusią duobę nelygiais kraštais.

– Kas atsitiko?

Mąstytojai pasitraukė ir praleido Imeniją.

– Tik atsargiai, šventoji, – tyliai tarė vienas iš jų.

Imenija vos pastebimai šyptelėjo, dėkinga maloniai jam linktelėjo ir atsargiai žengė į priekį.

Ji tikriausiai jau žino, kas nutiko Graueriui, – dingtelėjo Reivanai. – Vadui krentant, Imenija, ko gero, perskaitė jo mintis.

Imenija atsitūpė ir pirštais palietė duobės kraštą. Atlaužė gabalėlį žemės ir atsistojo.

– Molis, – tarė ji ir padavė grumstą mąstytojams. – Rankomis minkytas ir šiaudais sutvirtintas molis. Čia darbavosi kenkėjas. Spąstų spendėjas.

– Baltieji sulaužė sutartį! – piktai šūktelėjo vienas iš mąstytojų. – Jie neketina leisti mums grįžti namo.

– Tai pasala! – riktelėjo kitas. – Jie melavo apie perėjoje paspėstus spąstus, kad pasirinktume šį kelią! Jei Baltieji pražudys mus čia, apie jų išdavystę niekas nesužinos!

– Abejoju, ar tai jų darbas, – ramiai atsakė Imenija ir mėšliai dirstelėjo į tunelio sienas, tarsi žvilgsniu verdama jas kiaurai. Ji suraukė antakius ir papurtė galvą. – Molis jau sausas. Kad ir kas spendė šiuos spąstus, išsinešdinti iš tunelių turėjo jau prieš kelias dienas. Be to, negirdžiu niekieno minčių, tik kelių ožkėnų pie-
menų, bet jie – labai toli. Išsirinkite kitą vadą. Trauksime toliau, tik labai atsargiai.

Kelias akimirkas padvejoję, mąstytojai nedrąsiai susižvalgė. Imenija juos nužvelgė, ir jos veide šmėstelėjo pyktis.

– Kodėl nepasidarėte kopijų?

Žemėlapiai... – Reivana suirzo ir, mėgindama susitvardyti, nukreipė žvilgsnį į šalį. – Žemėlapiai pražuvo kartu su Graueriu. Tik jis galėjo būti toks savanaudis ir nepalikti kitiems mąstyto-
jams žemėlapių kopijų.

Ką dabar darysime? Reivaną apėmė bloga nuojauta, bet ji ryž-
tingai atsikratė visų nuogąstavimų. Kasyklose dauguma didesnių
tunelių vedė link pagrindinio įėjimo. Šiaip ar taip, kasyklas rausė
žmonės neketino sukurti tunelių labirinto. Sunkiau susigaudyti
mažesniuose tuneliuose, besidriekiančiuose palei uolienuų tarp-
gysles ir jungiančiuose gamtos sukurtus urvus, bet, jei nekels į
juos kojos, kariuomenė anksčiau ar vėliau vis tiek turės nusigauti
prie išėjimo.

Vienas iš mąstytojų būrio žingtelėjo į priekį ir tarė:

– Turėtume *prisiminti*, kur veda šie tuneliai; pernai kasyklose
praleidome nemažai laiko.

Imenija pritariamai linktelėjo.

– Tuomet susikaupkite ir pasistenkite viską prisiminti. Pa-
kviesiu kelis tarnus, kad eitų pirmi ir padėtų ieškoti spąstų.

Nors mąstytojai klusniai linktelėjo, Reivana aiškiai matė, kad
jie pasipiktinę. Vedliai nebuvo nei tokie kvaili, nei išdidūs, kad
atsisakytų kerėtojų pagalbos, be to, Reivana sumetė, kad jie taip
pat suprato, jog, jei atsitiks kas nors bloga, tarnai turės prisiimti
bent dalį kaltės. Ir vis dėlto abu padėti atėjusius tarnus mąstytojai
atvirai niekino.

Vadovauti mąstytojų būriui pasisiūlė Hitė ir niekas nepuo-
lė su juo varžytis. Apžiūrėjęs duobę paaiškėjo, kad tai viso labo

properša grindyse, lubose ir sienose, – geroka, bet ne tokia plati, kad jos nebūtų galima peršokti. Tuomet vyrai atitempė kelias nuolaužas, permetė jas per duobę ir panaudojo kaip tiltą, o paskui liepė jas tempti ir taip jau sunkiai bepaeinantiams vergams. Mąstytojai perėjo duobę, o kariuomenė nusekė paskui juos.

Reivana numanė, kad ši gaišatis ir vilkimasis vėžlio žingsniu erzina ne ją vieną. Mat kalnai jau buvo beveik įveikti, o kelionė beveik baigta. Rodės, Hanijos pusėje kasyklos buvo mažesnės ir vedė juos į šiaip jau nepasiekiamą slėnį, kuriuo naudojosi tik ožkėnių piemenys. Tiesa, traukdami erdviais gamtos sukurtais urvais, jie šiek tiek užtruko, užtat jiems nereikėjo kabarotis per stačius kalnus.

Pasiekę slėnį, jie visą dieną dar pėdino siaurais kalnų takais. Žygiuodami į mūšį, šią atkarpą jie buvo įveikę naktį, kad sparnuoti priešų žvalgai jų nepamatytų. O dabar šiose kasyklose teikėjo rasti kelią, per kalnus vedantį į Senoną ir...

Ir... ką? Ir rūpesčiai baigsis? – Reivana atsiduso. – Kas žino, kokie nemalonumai mūsų laukia Senone? Gal imperatorius pasiųs kariuomenę mūsų išžudyti? Tik ar varginsis? Mes ir taip beveik neturime maisto atsargų, o dar teks pereiti Senono dykumą...

Reivana dar niekada nesijautė taip nutolusi nuo namų.

Jos sąmonę užplūdo vaikystės prisiminimai: kaip sėdėdavo tėvo geležies dirbinių krautuvėlėje, kaip padėdavo broliams statybose. Praleidusi tuos porą metų, kai buvo išduota, nuskriausta ir atiduota tarnams, ji prisiminė, su koku užsidegimu mokėsi skaityti ir rašyti, kad, dar nesulaukusi dešimties metų, jau buvo perskaičiusi visas vienuolyno bibliotekos knygas, kad mokėjo taisyti viską, pradedant vamzdžiais ir baigiant drabužiais, kad išrado odų grandymo mašiną ir sugalvojo drimų konservų receptą, – iš šių konservų šventovė uždirbo daugiau, nei iš visų kitų vienuolyne gaminamų prekių kartu sudėjus.

Reivana už kažko užkliuvo ir vos neišsitiesė. Ji pažvelgė į priekį ir nustebo pamačiusi, kad tunelio grindys nelygios. Hitė nuvedė juos į gamtos sukurtus tunelius. Ji pakėlė akis į naująjį mąstytojų vadą, atidžiai jį nužvelgė ir suprato, kad jam trūksta pasitikėjimo.

Tikiuosi, Hitė žino, ką daro. Rodos, žino... Ak, kad turėčiau Balsų gebėjimą skaityti mintis...

Staiga ji prisiminė Imeniją, pasijuto kalta ir nuraudo. Mat, užuot susikaupusi ir mėginusi saviškiams kuo nors padėti, ji pasinėrė į beprasmes svajas. Bet nuo šiol bus budri ir akylai viską stebės.

Aukštai kalnuose tuneliai buvo tiesūs ir platūs, o čia – siauri ir vingiuoti. Jie ne tik suko tai kairėn, tai dešinėn, bet ir kilo bei leidosi, dažnai – gana stačiu šlaitu. Ore vis labiau galėjai jausti tvyrant drėgmę, o kvėpuoti buvo vis sunkiau. Imenija kelis kartus davė ženklą sustoti, kad tarnai galėtų šiose gelmėse įtraukti gaivaus oro.

Paskui tunelis staiga praplatėjo, ir Imenijos šviesa nutvieskė milžinišką urvą.

Reivana tyliai aiktelėjo. Aplink stūksojo blyškios, lyg iš pasakos nužengusios kolonos: vienos buvo plonos kaip pirštas, kitos – storesnės už senovinių dekarų medžių kamienus. Kai kurios dunksojo susiliejusios ir atrodė tarsi uždangos, kitos buvo sutrupėjusios ir ant likusių jų strampų buvo priaugę į grybo kepurę panašių druskos klodų. Visos kolonos tviskėjo nuo drėgmės.

Žvilgtelėjusi sau per petį, Reivana pamatė besišypsančią Imeniją. Antrasis Balsas praėjo pro mąstytojus, įžengė į urvą ir įsispoksojo į uolas.

– Truputį pailsėsime, – pasakė ji.

Netrukus šypsena Imenijos veide išblėso, ji reikšmingai nužvelgė mąstytojus, tada nosisuko ir nuvedė kariuomenę į erdvų urvą.

Reivana pakėlė akis į Hitę ir iš karto suvokė Imenijos žvilgsnio prasmę. Mąstytojas stovėjo susirūpinęs, suraukęs antakius. Jai bežiūrint, Hitės bendražygiai pasitraukė nuo voros žmonių, einančių į urvą, ir ėmė šnabždėtis.

Reivana prisiartino, nugirdo kelis žodžius, ir jos įtarimai pasitvirtino. Hitė pasiklydo. Norėdamas išvengti spąstų, jis ketino vesti žmones gamtos sukurtais tuneliais, kuriuose pastebėti kenkėjų darbus turėtų būti lengviau, ir tikėjosi, šie tuneliai su žmogaus išraustais nesijungia, bet, matyt, apsiriko. Dabar Hitė baiminosi, kad jie pasiklydo.

Reivana atsiduso ir pasitraukė nuo mąstytojų. Mat, jei būtų išgirdusi šį tą daugiau, paskui galėjo leptelėti ką nors, dėl ko būtų tekę gailėtis. Aplenkusi kelias kolonas, ji įsitikino, kad urvas yra gerokai didesnis, nei jai rodėsi iš pradžių. Netrukus į šį urvą plūstančių kareivių keliamas triukšmas liko jai už nugaros ir ėmė slopti, mat Reivana žingsniavo tarp kolonų, kopė nelygia, įkalnėn vedančia žeme ir brido per šen bei ten telkšančias balas. Vienus urvo plotus Imenijos šviesa apšvietė labai ryškiai, o kitus skandinavino prieblandoje. Vienoje vietoje kelias labai išplatėjo ir balos telkšojo ant suplūktos žemės pakopų. Reivana atkreipė dėmesį į properšas, kurios galėjo būti ne kas kita, o tunelių angos.

Vieną iš jų apžiūrinėjant, jai už nugaros pasigirdo keistas, į žodį nepanašus garsas. Reivana sustingo iš baimės, bet paskui apsidairė svarstydamą, ar tik kas nors nebus jos pasekęs. Balsas sustiprėjo ir dabar rodėsi įkyresnis, o dar po minutėlės virto pikta dejone. Gal jį skleidė spąstus paspendęs piktadarys? O gal taip kerštavo koks nors žmogus iš netoliese esančio kaimo, per silpnas pulti kariuomenę, bet pakankamai drąsus atsilyginti už patirtas skriaudas kuriam nors vienam iš priešų? Reivana susivokė iš baimės negalinti atgauti žado ir ėmė gailėtis, kad atsiskyrė nuo kariuomenės ir kad jos magiškos galios tokios menkos – ji tegali įžiebtai blausia, menką švieselę.

Ir vis dėlto, jei ją būtų sekęs koks nors piktadarys, jis tikrai nebūtų garsiai dejavęs ir išsidavęs. Reivana prisivertė kvėpuoti giliau ir lygiau. Jei čia dejavo ne žmogus, kas tada skleidė šį garsą?

Staiga radusi atsakymą, Reivana garsiai nusijuokė iš savo paikumo.

Vėjas. Šiais tuneliais jis sklinda kaip į dūdą pučiamas oras.

Dabar Reivana susikaupė ir iš tiesų pajuto judant orą. Ji stabtelėjo, suvilgė plaštakas duburyje, ištiesė rankas į priekį ir nužingsniavo ten, iš kur sklido garsas. Švelnus vėjelis vėsino delnų odą ir atvedė ją prie plačios angos urvo krašte, kur oro srovė buvo stipresnė.

Reivana šyptelėjo, apsisuko ir vėl pasuko link kariuomenės.

Ji gerokai nustebo supratusi, kaip toli nuklydo. Pasiekusi kariuomenę pamatė, kad į urvą sugužėjo visi penki būriai ir kad

kareiviai grūdasi aplink kolonas. Bet kažkas čia buvo ne taip. Užuoat grožėjėsi ir stebėjėsi, žmonės atrodė sutrikę, o jų veiduose buvo matyti baimė. Be to, turint omenyje, kokia gausi buvo kariuomenė, urve buvo pernelyg tylu.

Gal mąstytojai prasitarė, kokioje padėtyje visi atsidūrė? O gal Balsai nusprendė kariams pranešti, kad jie pasiklydo? Reivana priėjo arčiau ir pamatė ant akmeninės iškyšos krašto stovinčius keturis Balsus. Kaip visada, jie atrodė ramūs ir pasitikintys saviimi. Imenija dirstelėjo žemyn, jos ir Reivanos žvilgsniai susitiko.

O tuomet vėl atsklido dejonė. Čia ji buvo gerokai prislopusi ir ją buvo sunkiau atskirti nuo vėjo. Reivanos ausis pasiekė kareivių aikčiojimai, tyliai kalbamos maldos, ir ji suprato, kas šiuos vyrus ir moteris taip išgąsdino. Bet ji taip pat atkreipė dėmesį, kad Imenija, tramdydama juoką, stipriai sučiaupė lūpas.

– Tai Agenas! Pabaisa! – suriko kažkas iš kareivių.

Reivana delnu prisidengė burną, kad neimtų juoktis, ir pamatė kitus mąstytojus šypsantis. Ir vis dėlto likusi kariuomenės dalis šiais žodžiais, rodos, patikėjo. Žmonės ėmė telktis į glaudų būrį, o kai kurie – net šūkcioti iš baimės.

– Mus suėš!

– Įžengėme į jo irštą!

Reivana atsiduso. Visi žinojo legendą apie Ageną, milžinišką pabaisą, kuris – bent jau taip šnekėjo žmonės, – gyveno šių kalnų požemiuose ir surydavo kiekvieną kvailį, drįsusį kelti koją į kasyklas. Ant senųjų kasyklų sienų galėjai rasti net akmenyje išraižytų jo atvaizdų, o po šiais raižiniais, prie žemės – ir nedidukių aukojimo nišų, tarsi tokia didžiulė pabaisa galėjo pasisotinti aukomis, telpančiomis tokiuose mažyčiuose užkaboriuose.

Arba išgyventi. Joks padaras, dydžiu prilygstantis Agenui, negalėjo misti vien retkarčiais į kasyklų tunelius užklystančiais paikais nuotykių ieškotojais. O jei pramisdavo, vadinas, buvo gerokai mažesnis, nei skelbė legendos.

– Dievų žmonės! – nuskambėjo urve Imenijos balsas, o jos ištartų žodžių aidas sklido tolyn, tarsi tildydamas paslaptingas dejonės. – Nebijokite. Nejaučiu čia jokių svetimų sąmonių, tik

mūsiškes. Šis bauginantis garsas – tai tik vėjas. Jis veržiasi urvais kaip žmogaus į dūdą pučiamas oras, tik skamba ne taip melodingai, – šypsodamasi pridūrė ji. – Čia nėra jokios pabaisos, o mus šiurpina mūsų pačių vaizduotė. Užuoat krūpčioję, pagalvokite apie tai, kad šis vėjas plukdo mums gaivų orą. Atsipūskite ir pasigrožėkite aplink esančiais stebuklais.

Kariuomenė nurimo. Dabar Reivana išgirdo kareivius mėgdžiojant baugųjį garsą arba traukiant per dantį tuos, kurie atvirai prisipažino bijantys. Prie Reivanos priėjo tarnas.

– Mąstytoja Reivana... Antrasis Balsas nori su tavimi pasikalbėti, – tarė vyras.

Reivanai apmirė širdis. Ji nuskubėjo paskui tarną. Kiti Balsai susidomėję žvilgsniais nulydėjo ją, žengiančią ant uolos iškyšos krašto.

– Mąstytoja Reivana, – kreipėsi į ją Imenija. – Ar radai išėjimą?

– Ko gero. Aptikau tunelį, pro kurį pučia vėjas. Gali būti, kad tas vėjas sklinda iš laukų, bet, kol neapžiūrėsime tunelio, nežinosime, ar įmanoma juo praeiti.

– Tai apžiūrėk, – liepė Imenija. – Pasiimk du tarnus, kad tau padėtų. Jie pasirūpins šviesa ir, jei tunelis bus tinkamas keliauti, susisieks su manimi.

– Klausau, šventoji, – nuolankiai atsakė Reivana.

Ji kilstelėjo ranką prie krūtinės, nubrėžė ore dievų simbolį ir nužingsniavo. Netrukus prie Reivanos priėjo du tarnai – vyras ir moteris. Ji mandagiai linktelėjo padėjėjams ir pamojo eiti kartu.

Ji lengvai vėl rado tunelį ir į jį įžengė. Takas buvo nelygus ir kartais jiems tekdavo kopti gana stačiu šlaitu. Dejonė vis garsėjo, kol pagaliau nuo šio garso Reivaną ėmė krėsti šiurpas. Abu tarnai trenkė prakaitu, nors vėjas buvo šaltas, bet nė vienas iš jų nė žodžiu neprasitarė, kad bijo. Magiškos jų šviesos buvo šiek tiek per ryškios, bet Reivana nesiskundė.

Kai šiurpus garsas ne juokais užgulė ausis, ji pamatė, kad toliau tunelis siaurėja, ir labai nusiminė. Reivana palaukė, kol vėjas nuslops, o paskui pasisuko šonu ir ėmė sprautis pro tunelio angą. Tarnai sutrikę sustojo.

Tunelis siaurėjo, ir netrukus Reivana pajuto, kad nugara ir krūtine liečia akmenį. Toliau urvas darė linkį ir skendėjo tamsoje.

– Ar gali paslinkti šviesą toliau? – paklausė Reivana.

– Gerai, bet turi rodyti man kelią, – atsakė vienas iš tarnų.

Reivanai virš galvos praplaukė menka švieselė ir sustojo.

– Kur slinkti dabar?

– Šiek tiek į dešinę, – atsakė ji.

– Ar tikrai nori ten eiti? – pasiteiravo tarnas. – O jei įstrigsi?

– Įstrigsiu ir išlįsiu, – atsainiai tarė Reivana, giliai širdyje vil-damasi, kad elgiasi teisingai. *Negalvok apie tai.* – Į priekį ir šiek tiek į dešinę. Gerai... dabar – į kairę... ne taip greitai!

Šviesai sustojus prie tunelio vingio, Reivana pamatė, kad toliau šis vėl platėja. Dar toliau jis galbūt ir vėl siaurėjo, bet sužinoti Reivana galėjo tik eidama pirmyn. Ji ėmė sprautis pro angą, pajuto, kad vietos vis daugėja, pasuko už kampo...

...ir su palengvėjimu atsiduso pamačiusi, kad toliau tunelis dar labiau išplatėja. Žengusi dar kelis žingsnius, Reivana jau galėjo ištiesti rankas į šalis pirštais neliesdama sienų. Toliau tunelis vedė dešinėn. Ten, kur Reivana dabar stovėjo, tarnų šviesa nesiekė, – ji vis dar kybojo siauroje angoje mąstytojai už nugaros, – bet čia jau krito kitas blausus šviesos ruožas, sklindantis iš už netoli esančio posūkio. Reivana nuskubėjo pirmyn nelygiomis tunelio grindimis ir kelis kartus kluptelėjo. Posūkyje jai tarsi akmuo nuo širdies nusirito. Tunelio sienos baigėsi pilka ir žalia dėme.

Uolomis ir medžiais. Ji rado išėjimą.

Reivana šypsodamasi grįžo į tunelio siaurumą ir papasakojo tarnams, ką rado.

Reivana žiūrėjo, kaip iš tunelio angos lenda kareiviai. Kiekvienas iš jų, atsidūręs lauke, apsidairydavo, su palengvėjimu atsidusdavo ir nužingsniuodavo siauru taku, vedančiu link siauro tarpeklio. Žmonių praėjo tiek daug, kad Reivana seniai liovėsi juos skaičiavusi.

Tarnai pasitelkė magiją ir praplatino tunelį. Jame, Imenijos pavadintame Baltuoju mišku, daugiau niekada neturėjo dejuoti vėjas. Kitos išeities nebuvo, nes pro nepraplatintą tunelio angą paskui Reivaną būtų prasispraudę vos keli kareiviai.

Paskui laukan ėmė lišti vergų būriai. Jie, kaip ir kiti keliauninkai, atrodė labai patenkinti, pagaliau išėję iš kasyklų. Po šios kelionės jie turėjo būti išlaisvinti ir gauti mokamą darbą. Tarnystė kare turėjo sumažinti jiems skirtą bausmę. Tačiau Reivana vis tiek abejojo, ar kuris nors iš vergų girsis, kad dalyvavo žygyje, kuriuo nesėkmingai buvo mėginta sutriuškinti ratiečius.

Vargu ar dabar kas nors galvoja apie pralaimėjimą, – mintijo sau Reivana. – Žmonės tiesiog džiaugiasi vėl išvydę saulę. O netrukus jiems rūpės tik viena: saugiai pereiti dykumą.

– Mąstytoja Reivana... – nuskambėjo jau pažįstamas balsas.

Reivana krūptelėjo, atsigręžė ir pamatė Imeniją.

– Atsiprašau, šventoji. Negirdėjau, kaip priėjai.

Imenija nusišypsojo.

– Tai aš turėčiau atsiprašyti, kad taip tyliai prisėlinau. – Ji atsiskuso į vergus, bet iš tiesų jos žvilgsnis klaidžiojo kažkur tolimoje. – Likusius mąstytojus išsiunčiau ieškoti kelio į dykumą.

– Gal ir man reikėjo dėtis prie jų?

– Ne, noriu su tavimi pasikalbėti.

Pamačiusi iš tunelio išnešant karštą su Kuario palaikais, Imenija nutilo. Palaukusi, kol vergai jį nuneš, ji sunkiai atsiduso ir tarė:

– Nemanau, kad teisinga iš visų, vertų tapti dievų tarnais, pirmiausia reikalauti išskirtinių gebėjimų. Galbūt daugumai šią taisyklę būtų galima taikyti, bet taip pat turėtume pripažinti, kad yra vyrų ir moterų, kurie galėtų pasitarnauti ir kitaip...

Reivana neteko žado. Negali būti, kad Imenija ketina...

– Jei tau būtų pasiūlyta, ar sutiktum tapti dievų tarnaitę?

Dievų tarnaitę? Apie tai Reivana svajojo visą gyvenimą.

Imenija atsisuko į Reivaną, o ši staiga pritrūko žodžių.

– Man... man būtų didelė garbė, šventoji, – šiaip taip sušnabždėjo ji.

Imenija šyptelėjo.

– Tuomet, kai tik grįšime namo, taip ir nutiks.